

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea : Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Un bilanț „conversionist”. — Sărbătoarea economiei. — Concursul financiar al „Ligii națiunilor”. — Mai sunt judecatori la București. — Dispozițiile ministerului de justiție la protestul polițelor agricole. — Dela „Solidaritatea”: Instrucțiuni.

Un bilanț „conversionist”^{*}).

Deși legea de modificare a legii de asanare agricolă nu este încă promulgată și deși unii spun, că această întârziere ar avea un oarecare „cântece”, băncile noastre — urgisitele bănci! — vor trebui să își încheie ca mâine socotelile pe anul în curs și deci să fină seamă de acea lege, ca și de altele, excepționale, ca această.

Deci, curaj! Cărțile pe față, ca să vedem clar, cum stăm! Din parte-mi am credința, că, chiar cu sacrificarea unor vechi și consacrate principii de discrețiune în afaceri și de prudență profesională, se impune din partea băncilor — a tuturor și a fiecăreia în parte — o acțiune de curaj pentru desmăcirea naivilor, sau a inconștienților, cari cred într'adevăr, că se poate trăi fără credit. Cât despre speculanții oficiali sau neoficiali ai așa zisei „conversiuni” cu orice preț, acțiunea curagioasă și conștientă a băncilor ar trebui să ducă la deschiderea largă a unor anumite porți zăbrelite.

Deci, încă odată, să dăm cărțile pe față! Să aplicăm principiul celei mai crude sincerități — ea în timpuri normale și perfect consolidate. — în evaluarea cu 31 Decembrie 1932 a averilor și crean-

^{*} Din cauza abundenței de material, suntem nevoiți a publica acest articol cu întârziere, menținându-și de altcum actualitatea în întregime. N. R.

țelor noastre, așa după cum ni le-au ciuntit legile excepționale și atmosfera creată, în economia privată a țării, de demagogismul politicianist și de ipocerzia dragostei subite, ce i-a cuprins pe neobrăzații noștri conversioniști, față cu poporul muncitor și producător.

Iată cum s'ar prezenta bilanțul unei foarte bune bănci din Ardeal pe anul 1932 (voiu da cifrele rotunjite din bilanțul acelei bănci pe anul trecut: 1931, cu aplicarea legilor de conversiune-concordatlichidare etc., respectiv a consecințelor acestor legi și a atmosferei create de ele).

Banca „RUINATA” s. a r., din Aiureni de sus.

Bilanț cu 31 Decembrie 1932.

	Activ.	Lei	b.
I. Cassa numerar		300.000	—
II. Disponib. imediat realizabile:			
a) Disp. la bănci (depuneri propri ne-blocate)	200.000		
b) Monete străine (aur etc.)	10.000		
c) Efecte publice și acțiuni la cursul zilei.	500.000	710.000	—
III. Imprumuturi date:			
1. Scont (total 16 mil.) din care:			
a) fărănesc sub 10 Ha. (70%), redus cu 50% =	5.500.000		
b) idem peste 10 Ha. (10%), redus numai cu 10% =	1.400.000		

c) alte polițe (20%) redus prin concordanțe etc. numai cu 5% = 3.000.000	9.900.000
2. cu garanții ipotecare (total 22 mil.) din care:	
a) fărănesc sub 10 Ha. (60%) redus cu 50% = 6.600.000	
b) idem peste 10 Ha. (20%) redus numai cu 10% 4.000.000	
c) altele (20%) fără red. = 4.400.000	15.000.000
3. Conturi curente (total 13 milioane) considerate toate ca neagricole și cu o reducere (concordate etc.) de numai 10% = 11.700.000	
4. Div. C-turi debitoare (total 900.000) fără reducere =	900.000 37.500.000
IV. Imobile (total 1.200.000) la o vânzare imediată, o reducere de numai 10% (admițând, firește, că n'au fost supraevaluate în a. tr.) =	
V. Mobilier neschimbat	1.080.000 1
Totalul Activului:	39.590.001
Pasiv.	
	Lei b.
I. Capital soc. neschimbat	5.000.000
II. Fonduri de rezervă neschimbate	3.500.000
III. Depuneri spre fruct. neschimbate	26.800.000
IV. Rescont la B. N. R. neschimbat	19.700.000
Totalul Pasivului:	55.000.000

Rezultatul: Deficit general de **15.409.999**

Capitalul și rezervele băncii făcând 8.500.000
 Alte rezerve (să zicem. latente) 409.999 8.909.999
 Mai rămâne un Deficit curat de 6.500.000 — pe care vrând nevrând vor trebui să-l suporte deponenții și eventual Banca Națională a României.

În orice caz Banca „Ruinată” societate anonimă română din „Aiurenii de sus” și-a transformat — aproape peste noapte „porecla în renume”. Acționarii, ca un fel de negustori, ce se gădesc, și-au pierdut „capitalul de afaceri” (ar zice dl Argetoianu & Co.), iar deponenții și Banca Națională restul. Și cine a câștigat ceva? Cred, că în nici un caz majoritatea debitorilor miluși de legile excepționale, căci acești debitori ai defunctei bănci „Ruinată” vor trebui să plătească imediat datorii lor, cari nu le-au fost „iertate”, sau să fie executați judecătorește, iar, pe de altă parte, de acum înainte vor trebui să alerge după credit (sau poate, nu vor mai avea nevoie?!) departe, la banca cea nouă „Smintea” din „Aiurenii de jos”.

Și încă aici n'am aplicat legea originală de conversiune (fărăni îi zic, pardon, chiar și „curvăsiune”) a dlui Argetoianu, cu plata restului de datorie în 30 (zi: treizeci) de ani. Imi era teamă, că în cazul acesta mai scot încă și datori pe deponenți și pe Banca Națională!

Dar, oricare ar fi urmarea, băncilor românești li se impune sinceritatea compunerii bilanșurilor lor pe anul în curs: 1932, după modelul și principiile de mai sus. Altfel, conducătorii lor vor face o operă nepatriotică, întrelăsând să lumineze pe cei în drept și de bună-credință despre urmările funeste ale legiferărilor incomplete și aiurite și eventual, s'ar putea expune să mai dea ochi și cu rigorii-justiției.... românești (era să zic: dela Berlin!).

București, Octombrie 1932.

S. ROȘCA.

Sărbătoarea Economiei.

Pentru amintirea zilei de 31 Octombrie 1924, când s'a încheiat la Milano Congresul Internațional al Caselor de economii, s'a organizat și în țara noastră așa poreclita „Sărbătorire a Economiei”. S'au scris articole mai puțin ori mai mult sugestive, în cotidiene, în presa de specialitate și în organele de popularizare a cunoștințelor generale; s'au ținut conferințe în diferite locuri și părți ale țării, conștinând multe naivități pentru un audi-

toriu mai restrâns, ori mai numeros (ca cel dela radio), s'au afișat placate și s'a făcut multă gălăgie plictisitoare.

De altă parte de doi ani încoace se face propagandă pentru Cassa Generală de Economii de pe lângă poștă, în scopul achiziționării de depozite spre fructificare, în anumite condiții, pe cari în vremuri normale nimeni nu le-ar accepta.

În acelaș timp băncile particulare, — cari au adunat ani de-a rândul depuneri, fără astfel de reclamă și fără alte mijloace de convingere, decât cultivarea de operațiuni de credit reale, de către oamenii corecți și pricepuți puși la conducerea lor, — sunt lovite în existența lor cu legi anarhice, ca și cea a conversiunii datorii unei clase sociale, drept recompensă demagogică, pentru că livrează voturi pe seama neisprăviților și celorce încunjurând munca sistematică, se pricopsesc „făcând politică”. Cum s'ar fi putut ironiza mai cinic, spiritul economisirii, decât cu astfel de propagandă macabră, ridicată peste cadavrul băncilor, doborâte la pământ de inconștiința cetățenească, ridicată prin imperfecțiunea sistemului electoral, la conducerea treburilor obștești? Care deponent serios, va putea avea încredere într'o Cassă de Economii de Stat, de unde banii pot așa de ușor să fie imobilizați în tot felul de operațiuni de credit, pe cari prin modificarea textului legii, le poate schimba de pe o zi pe alta Atotputernica politică? Având în vedere ușurința criminală, cu care se fac la noi legile, sau se schimbinosesc cele existente, cine poate garanta, că viitoarele Parlamente, livrate de Sufragine Universal, — nu vor aduce o lege, care să îndreptățească Statul să bage mâna până în fundul casieriei Cassei Generale de Economii pentru a se împrumuta în condiții fixate tot de el? Va zice cineva, că ne apără Constituția! Am văzut, cum ne-a apărât pe noi, la alcătuirea și modificarea Legii Conversiunii; am cules destule experiențe pentru a crede în instabilitatea ordinii legale și în permanență ne cutremurăm constatând nesiguranța ordinii economice, în care ne-am pomenit și în care am crescut, periclitată de când au ajuns la conducere elementele de azi.

Cred cărmuitorii, că pe haosul care, domnește azi, se poate fixa temelie încrederii, în instituțiile de credit, fie ele de Stat ori particulare? Cred ei, că până când e posibilă avantajarea unei pături sociale, în paguba celorlalte, prin legi de conversiune de drept a datorii lor ei, — e posibilă cultivarea spiritului economisirii? Pe seama cui să economisim? Pentru că din economiile noastre să se plătească datoriile altora? Agricultură trece printr'o criză organică; ocupațiunea agricultorilor continuată după sistemele vechi nu mai oferă azi rentabilitatea necesară, nici nu mai poate asigura traiul unei tagme sociale atât de numeroase. Până aceasta problemă agrară nu va fi soluționată, pătura rurală a populației, va fi expusă unei crize continue. Măine poimâne ne vom vedea din nou puși în fața unei alte „conversiuni de drept” a datorii agricultorilor. Pentru astfel de ocazii să se adune economiile? Acest sac fără fund, nu va putea fi umplut de toate veniturile celorlalte categorii sociale. Iată de ce propaganda economiilor, făcute cu un aparat de proporții americane, nu va da rezultatele urmărite de unii oameni, cari sau sunt naivi, sau sunt oameni cu gânduri nemărfurite. Să se restabilească încrederea în orânduelile bune; să se încurajeze munca constructivă; să se schimbe actualul sistem electoral pentru corpurile legiuitoare; să se tempereze avântul democrației tâmpite; să se respecte drepturile și să se garanteze avutul cetățenilor, iar în domeniul economic să nu se mai amestece nimeni, disconsiderând legile economice naturale.

Atunci se vor aduna iară depuneri, iar cu executarea acestor lucrări să fie lăsate în pace a se ocupa băncile, cari se pricep mai bine decât teoreticianii zăpăciți, ori politicienii sterpi, speculanți ai nevoilor mulțimii.

Suntem de acord cu propovăduitorii spiritului de economisire într'o singură chestiune: capitalul național mobilier nu se poate forma din împrumuturi, ci din banul câștigat de noi, cu muncă asiduă și economisit cu chibzuința francezului; și că reculegerea din marasmul economic nu o vom ajunge, decât prin noi înși-ne muncind constructiv și fără zăbavă. Ori atunci când fi-se răpește banul

economisit și pus ca depozit la bănci pentru trebuințele vieții economice, — cine crede într'o reculegere, este un idiot ori excoel!

Un director de bancă șomer
în perspectivă.

Concursul financiar al „Ligii Națiunilor“.

După o telegremă a cărei bucurie a fost de scurtă durată și care conținea vestea acordului stabilit între România și Consiliul Societății Națiunilor de a ni se suspenda sau cel puțin ușura plata cuponului datoriei noastre externe pe o perioadă oarecare, a urmat brusc fața realității crude: Liga Națiunilor nu poate face nimic; România să stea de vorbă direct cu creditorii săi. Astfel delegații noștri au fost siliți să se declare în diferitele centre financiare ale Europei pentru a trata cu fiecare bancher în parte și a obține un ansamblu de acorduri dela toți, ea în felul acesta să se aducă o ușurare situației noastre financiare. Peregrinările acestea din loc în loc pentru a obține ușurări de plată, ne neamintesc o epocă tot așa de tristă ca și cea de azi. Anume, înainte de a se obține împrumutul de stabilizare, guvernul liberal din 1928 trimisese de asemenea soli în centrele financiare europene ca să ceară concursul financiar necesar în vederea acestei importante operațiuni. Iar soliți se duceau și se întorceau, concentrând mereu în spate condițiunile restrictive ale unui eventual concurs financiar, făcând cruce la punctele feroviare de mare întretăiere, alergând și comunicând, pentru ca totuși la urmă, toate ostenețele să fie zadarnice.

Acum alți soli au început să cutreere Europa apuseană după un concurs financiar. De astădată însă cerem nu concurs financiar propriu zis, ci o epocă de îngăduire în îndeplinirea angajamentelor luate odată cu stabilizare. Se speră în felul acesta că bugetul se va putea lipsi la capitolul cheltuielilor pe anul viitor, de o sumă de cca 2 miliarde Lei. Sumă evident respectabilă și destul de mare pentru a putea căuta o cale de ușurare și de ieșire din marasm.

Să presupunem deci că vom obține acest acord. Să presupunem cu atât mai mult, cu cât ușurarea menționată provine doar dintr'o raționalizare a plății anuităților unor vechi datorii. Și să mergem mai departe cu presupunerea, admitând că vom obține și o ușurare a plății anuităților din datoriile mai noi, în speță o ușurare a datorii provenite din împrumutul de stabilizare. Este cu atât mai necesar acest lucru, cu

cât pe altă cale nu vedem cum ne-am putea satisface nevoile interne cu un buget care s'ar încheia la cifra care se dă, anume 15 miliarde. Dar în aceste favorabile perspective se impun unele examinări și hotărâri importante.

În primul rând se impune examinarea de-săvârșită a acordurilor, pentru ca să nu ne pozenim la un moment dat că ele ne-au adus sarcini mai mari decât acelea pe cari le aveam înainte. Cu alte cuvinte acordul să fie precizat în toate amănunțele. Și odată cu el să ne dispensăm și de acei experți exotici cari ne-au dus renumele desordinei peste nouă țări și nouă mări. Toți experții cari ne-au colindat țara în vara trecută au sosit primiți cu alai, cu îmbrățișeri, cu banchete și cu porți de triumf, pentru ca pe urmă părăsind-o să se alăture aceluia faimos rechizitoriu conținut în raport Rist, spre marea noastră consternare și perplexitate.

Se impune cu atât mai mult atenta examinare a acordurilor, cu cât chiar în cel mai apropiat trecut, am mai avut parte de bucurii produse de învoiri financiare, bucurii cari pe urmă s'au prefăcut în dureri permanente. Așa de exemplu, acel faimos împrumut al șoselelor făcut la Suedezi, se pare că ne-a fost dat cu o mână ca să ne fie luat cu două. După urma lui țara nu s'a ales cu o operă prea pozitivă. Un număr de kilometri de șosele, reparate după o metodă streină și excesiv de scumpă a contribuit ca arterele noastre de comunicație să se transforme într'o serie de puncte dispartate pe unde se poate alerga cu mașina împărătește, iar restul, marele rest pe care trebuia să se scurgă bogăția satelor noastre luând drumul lung al valorizării, a rămas ca și acum doi, ca și acum cinci sau zece ani de zile: plin de hopuri și de spărturi cum plastic și neînflorit le poate descrie numai marele nostru romancier Cezar Petrescu în articolele pe cari le serie cu impresiile ce le strânge din rățacirile sale permanente prin țară.

Deocamdată cel puțin n'au început a curge anuitățile. Când acest lucru va fi fapt îndeplinit se zice că ele ating o sumă care întrece orice prevedere bugetară făcută până acuma la capitolul întreținerii șoselelor.

Tot așa de imperios necesar va fi însă pentru economia țării, întocmirea unui plan de refacere pe durata ce ni se va acorda ușurarea plăților externe. Se pare că împrumutul de stabilizare n'a fost întrebuințat și repartizat într'un mod suficient de judicios. Pe urmă ușurința noastră cu care am tratat chestiunile economice și financiare de câțiva ani încoace, a dat lucrurilor o desfășurare într'adevăr tragică. Împrumutul de stabilizare însuși n'a constituit o operație unică

ci a format o serie de franșe pe cari le-am adus în țară forțați de criză și le-am depozitat unde am constatat golul mai mare cu desperarea care domnește numai în cazurile de naufragiu la marile vapoare în mers, pe întinderea apelor. Din aceste cauze împrumuturile n'au putut servi pentru scopuri productive, iar economia românească a mers din rău în mai rău. În această ordine de idei vom menționa fondurile afectate căilor ferate, cari s'au pulverizat în contul multor lucrări de mare anvergură, începute nesistematic și fără prevedere. Astfel s'a lucrat concomitent în Dobrogea pentru construcția liniei ferate Hamangia—Tulcea, în Ardeal pentru legarea Brașovului cu Buzăul, în Oltenia pentru legarea punctului final Livezeni cu bazenul Petroșanilor, în Bucovina pentru a o lega direct cu Ardealul, etc. S'a lucrat peste tot și nu s'a isprăvit nicăieri nimic. Din contră, toate aceste lucrări mai cer importante investiții cari în situația de astăzi nu pot fi încă multă vreme satisfăcute.

Dar păcatele n'au fost numai acestea. Peste tot s'a lucrat cu un lux de prevederi cari s'au dovedit mai târziu mult prea costisitoare în raport cu necesitățile. Astfel toate construcțiile executate în legătură cu traseele de cale ferată pe cari le-am înșirat, se bucură de o soliditate și extindere nejustificată. Am procedat de o manieră pe care nu o urmează nici cele mai bogate țări: totul s'a prevăzut în proporții grandioase. Normal ar fi fost dacă se lăsa timp traseului să se impună el însuși. Abia atunci s'ar fi putut vedea care gară urmează a ieși din cadrul normalului, care are nevoie de o linie specială de triaj și care este destinată a rămâne unui neînsemnat trafic local. Pe urmă și acesta este cel mai însemnat deziderat, racordul traseului Brașov—Buzău trebuia pus în legătură deocamdată prin linia particulară existentă. În această situațiune cele aproape două miliarde Lei cheltuite cu construcția liniei Brașov—Intorsura Buzăului, puteau fi mai ușor valorizate.

S'au cheltuit deci bani pentru investiții irațional concepute și cari nu vor putea fi amortizate decât după un timp foarte îndelungat, având în vedere că pentru terminarea tuturor traseelor de cale ferată pe cari le-am menționat, va fi nevoie de o sumă de încă cea 5 miliarde Lei, ceea ce în actuala situație financiară însemnează 30—35% din bugetul general al statului și 60—65% din bugetul căilor ferate. În aceste condițiuni, o terminare a acestor lucrări pare imposibilă pentru o bună perioadă de vreme.

Așa stând lucrurile în fața pășuirilor ce urmează să ni se acorde, trebuie bine cumpănite multe serii de operațiuni, în afară de condițiunile

intrânșei ale pășuirilor. În această direcție se impune o revizuire generală a condițiunilor în cari se exploatează întreprinderile economice ale statului. Așa de exemplu la căile ferate s'a arătat prin date statistice pure (vezi Buletinul A. G. I. R. Nr. 9/1932 articolul: „Problema echilibrului bugetar eventual numai în lumina datelor statistice“ de I. Paltov) că dintr'un total de trasee în lungime de 11027.7 km. numai 35% adică 3689.9 km. funcționează cu excedent. Acest excedent se ridică la 325,234.000—Lei până când deficitul restului traseelor se ridică la Lei 2.148,586.000. Din moment ce s'a putut defini rentabilitatea exploatării căilor ferate pe trasee singuratic, evident că este ușor să se întreprindă măsurile necesare de îndreptare.

Situația la căile ferate este însă un exemplu în mic de ceea ce se petrece în toată gospodăria statului. Astfel s'a arătat că față de investițiile pe cari le intrunesc întreprinderile economice ale statului în sumă de 140—150 miliarde, venitul net al acestora este evaluat la o cifră sub 6 miliarde Lei, ceea ce însemnează o rentabilitate de abia de 30%. (Vezi ziarul „Cuvântul“ Nrul 2562 din 10 Iunie 1932, articolul: „Veniturile bunurilor statului“ de Corneliu Budescu).

Așa stând lucrurile poate că cel mai bun lucru de făcut în cazul obținerii unei pășuri ar fi reorganizarea tuturor cadrelor economice, administrative și financiare ale țării. Și odată cu aceasta să se pună cap stărilor excepționale în legiferare. Să se caute finanțarea legii conversiunii sau în orice caz această legiferare să plece dela principii echitabile cari să degreveze atât proprietatea, făcând-o rentabilă și să salveze și creditul, aducându-l în situația de a deveni din nou instrumentul activ de altă dată în economia generală. Iar toate acestea să fie încununate cu economii raționale și eficiente pentru ca reînvierea să se producă în cel mai scurt timp.

Numai combinând astfel concursul financiar al „Legii Națiunilor“ sau al creditorilor cu ordinea internă, vom ajunge la rezultate mulțumitoare. Astfel vom orbecăi ca și până acum fără nici un orizont lămurit și fără nici o speranță de a putea da dovadă că suntem în stare să ne conducem noi înșine.

ING. GH. BRĂNDUȘ.

Mai sunt judecători în București....

În ziua de 17 Noembrie 1932 se va întruni Înalta Curte de Casație și Justiție în secțiuni unite, ca să se pronunțe, dacă monstrul juridic conceput de ambiția politică a dlui C. Argetoianu se poate adopta de legislația noastră fundamentală, sau urmează a fi dezavuat ca și un neligitim care n'are obârșia în textele constituționale.

Desbaterile vor fi interesante și extrem de agitate, fiindcă se vor perinda la bară cei mai iluștri reprezentanți ai Baroului Ilfov, lupta cărora va reprezenta lupta între două tabere adverse, cari nu se pot uni, fiind deoparte munca cinstită și datoria cetățenească, iar de altă parte trândăvia și demagogia criminală.

În orice caz pledoariile nu se vor mărgini la cadrele restrânse ale procesului, ci depășind acestea, vor răscoli interesul vital al unor categorii de oameni, cari singuri au muncit și singuri l-au susținut Statul peste cinstea și munca cărora nu putem trece, fără sfidarea dreptului de proprietate, care este garantat chiar de legea noastră fundamentală pe care trebuie să se edifice și Statul nostru cu diversele sale instituțiuni.

Nu putem prevedea rezultatul, nu putem cunoaște atitudinea ce vor lua acești înalți pozanici ai textelor constituționale, însă un lucru știm, că va fi prima ocazie când această monstruoasă juridică se va vedea de aproape, într-o lumină obiectivă, unde nu va pătrunde nici o imixtiune politică sau de alte interese și singura normă călăuzitoare va fi cultura juridică și cercetarea textelor intangibile ale Constituției.

Vor vedea înalții magistrați, că dezechilibrul mondial între producție și consumație nu se poate rezolvi cu absurdități și alte improvizații politice.

Dor vedea, că demagogia lui Argetoianu în loc să producă o prosperitate economică mult trâmbițată, a provocat o zăpăceală și nesiguranță, pe urma cărora numai Statul a suferit în primul rând, neputând încasa nici cele mai trebuincioase impozite, ne mai vorbind de toți aceia, cari văzându-și averea agonisită distrusă, au pierdut orice curaj să mai fie adevărate elemente utile ale Societății.

Vor mai vedea, că lumea conștientă de consecințele funeste ale unei asemenea fărădelegi, în loc să binecuvinteze pe dl Argetoianu cum visa D-sa, i-a dat în alegerile trecute răspunsul binemeritat așa că în loc să facă o opoziție puternică în Parlament a trebuit să se mulțumească cu abia câteva mandate cerșite.

Dor vedea, că asemenea principii periculoase aruncate fără nici o răspundere, în loc de prosperitate vor provoca furtuna inconștienților, ceace ar putea clătina din temelii organizația noastră de Stat.

Dor vedea, că Statul dacă vrea să intervină în raporturile dintre creditori și debitori trebuie să adopte alte principii sănătoase, cari n'au scopul să încurajeze uzura nemiloasă, dar nici nu vor periclită existența și prosperitatea cetățenilor utili și conștienți.

În sfârșit vor vedea, că mediul în care s'a desbătut până acum această problemă vitală nici nu era prielnică pentru rezolvirea unei probleme atât de arzătoare, cât timp după cuvintele adevărate pronunțate de dl Dr. Victor Bontescu: „era ca o hulă marină și la Cameră și la Senat, în tot cursul desbaterilor acestei legi: vrerile și convingerile, intențiunile și dorințele se sbăteau fără cărmă și direcție, pe valurile răscolite de încrucișarea bătăii atâtor patimi politicianiste — iar deasupra plutea ca o nesațioasă pasăre

de pradă: interesul! Atmosfera aceasta era fatală...”

Intr'adevăr era fatală și dacă regretăm ceva este, că nici Guvernul actual n'a putut să ducă la bun sfârșit opera proiectată, așa că tot acolo am rămas ca și sub trista dominație a dlui Argetoianu.

Toate acestea însă ne îndreptățesc, ca să credem, că în atmosfera austeră a celei mai înalte instanțe din Țară se va găsi formula potrivită, care va avea menirea să introducă iarăși respectul legilor și a proprietății, fiindcă altă speranță nu ne-a mai rămas decât ferma credință: că „mai sunt judecători în București...”

Ilia, la 7 Noembrie 1932.

Dr. GABRIEL BEREGSZÁSZY
jurisconsultul Băncii Cercuiale Ilia.

Dispozițiile ministerului de justiție la protestul polițelor agricole.

Înregistrăm cu satisfacție, că Ministerul de justiție a expediat în 4 crt., seara, următoarea telegramă, — ce confirmă întocmai punctul nostru de vedere exprimat referitor la aceasta chestiune în memoriul nostru către dl Guvernator al Băncii Naționale a României, publicat în numărul nostru trecut, — către tribunalele și judecătoriile din întreaga țară:

„Prin paragraful 2 din legea publicată în „Monitorul Oficial” No. 251 din 26 Octombrie 1932, pentru modificarea legii asanării datoriilor agricole din 22 Aprilie 1932, scadența tuturor efectelor cambiale în cari figurează, în orice calitate, persoane beneficiind de prevederile legii pentru asanarea datoriilor agricole din 19 Aprilie 1932, este prelungită de drept în privința tuturor semnatarilor cu 6 luni dela data publicării zisei legi în „Monitorul Oficial”, adică scadența legală a acestor efecte va fi în ziua de 26 Aprilie 1933.

Intr'adevăr prin paragraful 2 din legea dela 26 Oct. 1932 se prevede expres, că timp de șase luni dela publicarea zisei legi în „Monitorul Oficial”, debitorii agricoli, cari intră în prevederile legii pentru asanarea datoriilor agricole din 19 Aprilie 1932, nu vor putea fi urmăriți pe calea executării silite și nici nu se vor putea lua măsuri asigurătoare, iar scadențele tuturor creanțelor se amână pe același termen, dacă vor preschimba cambiile aflate la instituțiile de credit, până la termenul fixat prin zisa lege modificatoare.

Deasemenea aliniatul 8 din același paragraf 2, prevede că nepreschimbarea polițelor până în momentul expirării aceluiași termen de 6 luni, atrage pierderea beneficiului legii modificatoare și a legii asanării agricole pentru debitorii cari nu au efectuat această preschimbare.

În același timp aliniatul 3 din paragraful 3 al legii din 26 Octombrie 1932 prevede că în termenul de 6 luni, prevăzut la paragraful 2 al acestei legi, debitorii agricoli vor putea depune, la judecătoria de ocol respectivă, poliță pentru preschimbarea datoriilor ce au.

Prin urmare, din cuprinsul tuturor acestor dispozițiuni rezultă că scadențele efectelor cam-

biale mai sus arătate sunt prorogate prin efectul legii în privința tuturor semnatarilor, pentru un nou termen fixat de lege, la 6 luni dela 26 Octombrie 1932, data publicării acestei legi modificatoare în „Monitorul Oficial“, adică la 26 Aprilie 1933.

În consecință, scadențele acestor cambii fiind prorogate, ele nu vor putea fi protestate înainte de expirarea termenului legal mai sus menționat, chiar dacă la scadența prevăzută în cambie, anterioară termenului de 26 Aprilie 1933, nu au prezentat efecte în preschimbare.

Dă rugăm a aduce urgent aceste dispozițiuni la cunoștința tuturor organelor judecătorești din cuprinsul circumscripției d-voastră, spre conformare*.

Ministru:
(ss) MIHAI POPOVICI

Dela „Solidaritatea“.

Instrucțiuni

pentru apărarea intereselor băncilor în procedura de asanare și conversiune.*)

I. Procesele de asanare.

În cauzele de asanare, unde Vi s'a comunicat deja cererea de asanare, fără întârziere veți înainta întimpinări, declarând, că stăruiiți pentru desbaterea cauzei la termenul fixat. Iar în cele ce nu Vi s'a comunicat cererea, veți înainta întimpinările imediat ce veți primi citație, — la stăruința Dv.

Apărarea Dv., ținând seamă de dispozițiile legii Argetoianu, cât și de cele a legii de modificare, va fi următoarea:

Debitorii *agricoli*, proprietarii de peste (10 Ha.) 20 jugăre pot beneficia de legea asanării numai dacă întrunesc următoarele condițiuni:

1. Să aibe venituri agricole în proporție de cel puțin 60% (D. Modificare § 4 al I. litera B) combinat cu al IV.)

2. Să nu aibă avere neagricolă (casă urbană, chiar și case dela sate, însă spațioase, nețărănească, acțiuni, creanță, etc.) în valoare egală sau mai mare ca datoria. (Modificare § 4 al III.)

3. Să nu aibe datorie mai mare de Lei 10.000.— pro jugăr arabil, pășune, fânaș, sau Lei 17.500.— pro jugăr teren îndiguit, drenat, irigat și plantațiune de pomi, Lei 35.000.— pro jugăr de vie, Lei 10—17.500.— pro jugăr pădure (Modificare § 4 litera A).

4. Să nu aibe datorii mai mici de Lei 150 pro jugăr.

5. Să facă debitorul dovadă că 80% din datorii le-a contractat în scopuri agricole determinate de art. 8 al Legii Argetoianu, respective § 4 litera B al legii de modificare.

În întimpinări veți cere debitorului să facă dovadă, că întrunește toate aceste condițiuni, cu observarea:

*) Vezi „Revista Economică“ Nr. 45 din 5 iul. „Instrucțiuni pentru interpretarea și aplicarea Legii de modificare“... I. Selecționarea debitorilor.

1. În privința venitului agricol debitorul are să prezinte dovadă dela Fisc despre impozitele din rolori.

2—4. Dacă din cererea de asanare rezultă că debitorul are avere neagricolă egală, sau mai mare decât suma totală a datoriilor, sau are datorie mai mică de Lei 150 pro jugăr, sau are datorie care depășește limita fixată în § 4 litera A. a legii de modificare (de exemplu: debitorul are 40 jugăre arabil la o datorie de 450.000.—) se va cere respingerea cereri de asanare fără a mai intra în discutarea celorlalte condiții.

5. Negând împrejurarea că debitorul a cheltuit 80% din datorii în scopuri agricole, veți face totodată contra dovadă, că împrumuturile le-a cheltuit în scopuri neagricole.

În vederea acesteia veți prezenta dovezi (cererile de împrumut sau orice alte documente, martori etc.) că debitorul nu a cheltuit împrumutul în scopuri agricole, ci în alte scopuri, de exemplu să-și facă casă în oraș, pentru voiajuri sau alte distracții, în scopuri comerciale sau alte afaceri, etc.

În privința caracterului datoriilor veți avea în vedere următoarele:

Regulamentul legii în art. 8 aliniat 3 prevede că și datoriile contractate în scopuri de achita sau converti, datoriile mai vechi ale debitorului cari s'au întrebuințat în scopuri agricole, se consideră ca datorii agricole și creditele noi. Noi credem și susținem, că această dispoziție a regulamentului este contrară legii și deci judecătorul este obligat a nu ține seamă de ea, mai ales, că dispozițiile de favoare cum este întreaga lege a asanării, nu se pot estinde, fiind ele de strictă interpretare.

Cu toate acestea la asemenea împrumuturi veți căuta să dovediți, cercetând la băncile unde au fost datorii și a căror creanțe le-ați achitat Dv., că aceste datorii n'au fost întrebuințate în scopuri agricole.

Datoriile provenite din giruri sau orice alte garanții, nu intră în prevederile art. 8 și se consideră de datorii neagricole. (Vezi Valjean op. cit. pag. 150). De asemenea nu sunt datorii agricole cele utilizate în vederea exploatării de pădure. (Aliniatul ultim din art. 8 al legii).

Se prezumă ca datorii agricole cele asigurate prin ipotecă asupra bunurilor agricole și rurale, în schimb se consideră ca neagricole cele asigurate cu ipotecă urbană. Susținem că se prezumă ca datorii neagricole și în cazul când numai ipoteca principială este bun urban, iar ca ipotecă accesorie sunt și bunuri rurale, sau dacă ipoteca urbană are valoare mai mare decât cea rurală. Cu toate acestea, chiar și când ipoteca este numai asupra bunurilor rurale, veți insista a cere ca debitorul, chiar fărăn fiind, să facă dovadă, că în ce scopuri a întrebuințat banii împrumutați.

Date fiind impreciziunile și confuziunile voite și ne voite ale legii, puterea de apreciere a judecătorilor este foarte mare și chiar nelimitată, putând judeca — luând în considerare

elemente subiective — în afară de prezumțiile legii și chiar contra lor (Valjean op. cit. pag. 150), veți face tot posibilul și imposibilul pentru a produce probațiune favorabilă tezei Dvoastră, depinzând soarta cauzei de multeori numai dela *abilitatea Dv.*

Având în vedere aceste principii veți redacta la asanarea prin reducerea dobânzilor acumulate și cea judiciară, întimpinări în 30 zile dela primirea citațiunei.

Veți cerceta dacă debitorul în redactarea cererii a respectat formele cerute de lege (art. 9, 10, 14, 15) și a *legii de accelerare*, care se aplică și în această materie (vezi Valjean op. cit. pag. 171 și 174), deci de exemplu la asanarea judiciară dacă nu se anexează un tablou despre datorii indicând numele creditorilor, garanțiile, — un tablou despre pasivul și activul debitorului — și un plan de lichidare; iar la toate sistemele de asanare debitorul *nu indică dovezile*, veți cere respingerea deplano a cererii de asanare. De sine înțeles Vă veți apăra și în fond.

În întâmpinare veți arăta cuantumul datorilor, specificând: Capital, dobânzi (14%o respective dobânda convențională stipulată prin act scris dela scadență și până în ziua înregistrării cererii de asanare). Spese de proces sau alte accesorii depunând în copie actele referitoare.

Veți cere omiterea dela asanare — fiind scutite în baza art. 52 și deci se vor calcula în cota datorilor neagricole, — cheltuelile de proces, fiind provenite din quasi-deltet și debitele de asigurare, acestea fiind provenite din mandat.

Veți cere cheltueli de judecată contra debitorului pentru procedura de asanare în baza art. 425 pr. civ. ungară.

La sfârșitul întâmpinării veți face rezerve în ce privește neconstituționalitatea legii (ca la declarațiile de conversiune).

Contra hotărârilor tribunalului în ce privește asanarea prin reducerea dobânzilor acumulate, dacă Vă este nefavorabilă, se va face recurs în Casație, instanța de casare fiind Curtea de Apel, în termen de 30 zile dela comunicarea hotărârii tribunalului. Recursul se va face ținându-se seamă de dispozițiile legii organice a Inaltet Curți de Casație.

Contra hotărârii Tribunalului în ce privește asanarea judiciară prin care se admite în principiu asanarea, veți face apel în 10 zile dela pronunțare. Iar contra hotărârii Curții de Apel, veți înainta recurs în Casație în 30 zile dela comunicarea hotărârii.

Contra hotărârii de casare în caz, că Vă este nefavorabil, veți înainta recurs de neconstituționalitate la Secțiunile Unite a Inaltet Curți.

Referitor la judecarea fondului cererii de asanare judiciară (art. 20—24) veți primi instrucțiuni ulterioare, nefiind deocamdată actuale dezbătându-se numai dacă debitorul beneficiază sau nu de legea asanării.

Asanarea prin amânarea executărilor silite (art. 34) — ce credem că vor fi foarte puține — Vă veți apăra ca la asanarea judiciară.

II. Procesele de conversiune.

La creanțele mai importante declarate de bănci la conversiunea de drept, sau cerute de debitori și unde aveți convingerea, că nu poate beneficia de lege veți cere desbaterea cauzei pentru constatarea neîndreptățirii debitorului la conversiune.

La conversiunea de drept nu se vor redacta întâmpinări. La desbatere veți cere ca debitorul să facă dovada, că ocupațiunea lui principală este agricultura, că 30%o din patrimoniu constituie avere agricolă (Legea Argetoianu art. 3 al. I.)

La cultivatori sau preținși agricultori: liberi profesioniști, comercianți, farmaciști, funcționari publici, afară de funcționarii Administrației locale sătești, meseriași mai mari, proprietari de moară sistematică etc., vor mai trebui să dovedească, că cel puțin 60%o din veniturile lor provin din agricultură, sau că 80%o din datorie au cauză agricolă (Modificare § 4, litera b.).

Cultivatorii, precum și preoții, învățătorii, micii meseriași, proprietari săteni de mori mici țărănești și funcționari mici sătești și pensionari, ce sunt cultivatori de pământ, pentru a beneficia de conversiunea de drept, nu pot avea o avere neagricolă mai mare, care întrece cuantumul datorilor agricole. (Modificare § 4 al III.)

Muncitorii agricoli sunt aceia, cari își muncesc ei însuși pământul; țărani propriu ziși cari nu au altă ocupațiune obicinuită decât agricultura.

Micul meseriaș este acela care lucrează fără calfă, și își muncеște singur pământul.

Observăm, că antreprenorii de autobuze nu sunt mici meseriași.

Veți cere desbaterea cauzelor de conversiune de drept numai a cultivatorilor și a preținșilor agricultori definiți mai sus.

Dacă debitorul a fost respins definitiv cu cererea de asanare sau conversiune, îl veți împingea imediat în baza dreptului comun.

La desbatere veți cere să se consemneze în procesele verbale *rezervele* de neconstituționalitate.

La cererile de conversiune făcute de debitori, veți cere obligarea lui la cheltueli de judecată conform art. 425 pr. civ.

În cazul, că sentința Vă este nefavorabilă, se va ataca cu apel și la nevoie cu recurs conform art. 5 aliniat 9—11 Legea Argetoianu.

În caz, că debitorul cere desbaterea cererii făcute de el, sau a declarațiunei de conversiune făcute de creditor și aveți convingerea că debitorul într'adevăr beneficiază de conversiune, iar cauza se desbate la Judecătoria afară de sediul Dv., pentru evitarea speselor, nu Vă veți prezenta la desbatere, ci Vă veți apăra în scris conform art. 5, al. 7 Legea Argetoianu. Bineînțeles și aici în caz de necesitate veți face uz de apel și recurs.